

דגם תשובות לשאלון בתנ"ך לעולים חדשים, לבתי ספר דתיים

מס' 002374, קיץ תשפ"ב

חלק א' – יש לענות על שלוש מן השאלות 1-5.

1. דברים – יחידת "הארץ הטובה" – פרק ח'

- א. (1) לא לשכוח את ה'.
(2) מחשש שהשפע החומרי שבארץ-ישראל יוביל לשכחת ה'.
ב. ציטוט: "המוציא לך מים מצור החלמיש".
הסבר: ה' הוציא לעם ישראל מים מן הסלע. **נחשים ועקרבים לא הציקו**
ציטוט: "המאכילך מן במדבר".
הסבר: ה' סיפק מזון לעם ישראל באמצעות המן.
ג. (1) החשש: האדם ייחס את ההצלחה שלו לעצמו.
(2) לזכור את ה' כי ה' הוא זה שנותן לאדם כוח.

2. יחידת "פתח תפתח" – פרק ט"ו

- א. (1) צריך לתת צדקה בשמחה ובנדיבות אך לא לתת צדקה בלי חשק ובקמצנות. **אדם מצווה לתת צדקה**
(2) מצוות הלוואה. לקבל גם: שיש לתת ערבון עבור הלוואה.
ב. (1) **שמיטה כספים. ביטול חובות בסוף שנת השמיטה**
(2) אדם יסרב הלוואה לעני בגלל ששנת השמיטה מתקרבת והוא לא ירצה שהחוב יתבטל והוא יפסיד את הכסף.
ג. (1) ~~העני יתפלל אלהים ויהיה אהוב סירוב חטא.~~
(2) חינוך הנותן: הנותן צריך לתת יותר מפעם אחת וכך יתחנך לתת ולעזור.

נתינה מתוך סבר פנים יפות מבטא את עקרון כבוד העני

3. דברים – יחידת דיני מלחמה – פרק כ'

- א. (1) השלב: הטלת מצור על עיר כדי להילחם בה ולהכניעה.
(2) כשרוצים לבנות מצור אסור להשתמש בעצי מאכל לשם בנייתו.
ב. (1) עץ מאכל ועץ סרק.
(2) ההלכה: במלחמה יש להקדים את השימוש בעצי סרק לפני השימוש בעצי מאכל. לקבל גם שמותר להשתמש בשני סוגי העצים לבניית המצור.
ג. השחתה מוסרית, לכן יש איסורים נוספים המיוחדים ללוחמים, כמו זה שבפסוקים י"ט-כ'.

4. יחידת "פתח תפתח" – פרק כ"ד

- א. הלנת שכר – לא לעכב את שכרו כדי שלא יצטרך להתחנן וכדי שיוכל לפרנס את משפחתו בכבוד.
~~פאר ועוללות~~ – העני מגיע לכרם רק אחרי שבעל הכרם עזב. הוא לא פוגש את בעל הכרם ולכן אינו מתבייש.
העני לוקח בעצמו את העוללות
שכחה – העני מגיע לשדה ולוקח בעצמו את התבואה.
ב. (1) מצווים לזכור שהיינו עבדים במצרים.
(2) אם נזכור שהיינו עבדים וכמה העבדות הייתה קשה, יהיה לנו קל יותר לחמול על העניים ולתת להם מתנות בשמחה.
ג. הלוואה, כסף בקופת צדקה, לתת לעני כסף ברחוב. הלוואה שומרת על כבוד העני או מסייעת לו לצאת ממצבו.

5. יחידת "הברית" – פרק ל'

- א. (1) שני דברים שה' יעשה: יחזיר את עם ישראל לארץ-ישראל / יחזיר אותנו בתשובה / יברך את פרי הבטן ופרי האדמה.
דבר אחד שעם ישראל יעשה – יחזור בתשובה.
(2) עם ישראל.
ב. (1) "ושב וקבצך מכל העמים" (פסוק ג') – קיבוץ גלויות. בימינו אנחנו זוכים לראות עולים רבים מגיעים לארץ מכל קצווי תבל. **ריבוי טבעי**
(2) המצוות בהישג ידינו ויש לנו יכולת לקיים אותן. אין גורם או סיבה שמונעים לקיים אותן.
ג. (1) אם ישראל יבחרו לעבוד עבודה זרה – ה' יעניש אותם והם לא יישארו בארץ-ישראל.
(2) פסוק י"ט – ברכה שהוא זורעו יחיו שנים רבות.
פסוק כ' – לחיות שנים רבות בארץ-ישראל.

חלק ב' וחלק ג' – יש לענות על **שלוש** מן השאלות 6–10.

6. מלכים ב, פרק כ"א

- א. (1) חזקיהו מוזכר שהרס את הבמות, ואחאב מוזכר שעבד עבודה זרה.
 (2) "ויקם מזבחות לבעל ויעש אשרה... (פסוק ג'), "וגם דם נקי שפך מנשה..." (פסוק ט"ז).
 ב. (1) כמו שמלכות שומרון נחרבה כך תחרב גם ממלכת יהודה.
 (2) הדימוי: ירושלים מדומה לצלחת לאחר שמנגבים ממנה את שאריות האוכל – לא ייותר ממנה דבר.

7. ירמיה, פרק כ"ו

- א. (1) בכניסה לבית ה' כי נבואתו עוסקת בבית ה' אך כי שם מתכנסים אנשים רבים.
 (2) תוכן הנבואה – אם עם ישראל לא יחזרו בתשובה, בית המקדש ייחרב ~~כמו שמשפך שלח נחרב~~.
 התגובה של הכוהנים והנביאים – תפסו את ירמיהו ורצו להורגו.
 ב. (1) ה' שלח אותי לומר את הדברים האלה. אם תחזרו בתשובה, דברי לא יתקיימו ובית המקדש לא ייחרב. אתם יכולים להרוג אותי אבל תדעו שזה יהיה דם נקי.
 (2) גם מיכה ניבא שאם לא יחזרו בתשובה, בית המקדש ייחרב, אבל המלך והעם הקשיבו לו וחזרו בתשובה ובית המקדש לא נחרב. לכן כדאי שגם אתם תחזרו בתשובה.

8. יחזקאל, פרק ל"ז, פסוקים ט"ו – כ"ח

- א. (1) יחזקאל מצווה לקחת שני עצים ולכתוב על אחד יהודה ועל השני יוסף ולחבר את שני העצים יחד.
 (2) המשמעות של מעשה זה היא שעם ישראל יתאחד. שתי הממלכות שהיו בישראל לא יהיו מנותקות אלא יתאחדו ויהיו לממלכה אחת.
 ב. (1) "ועבדי דוד מלך עליהם" (פסוק כ"ד) – מלכות בית דוד.
 "והרִבִּיתִי אותם" (פסוק כ"ו) – ריבוי.
 "ובמשפטי ילכו" (פסוק כ"ה) – חזרה אל ה'.
 "ויישבו על הארץ" (פסוק כ"ה) – יישוב הארץ.
 "ונתתי את מקדשי בתוכם" (פסוק כ"ו) – בניית בית המקדש.
 (2) תתקבל כל תשובה מנומקת היטב.

**ונתתי להם ברית שלום פסוק כו
 ברית עולם יהיה אותם
 והייתי להם לאלוקים והם יהיו לי לעם פסוק כז
 וידעו הגויים כי אני ה' פסוק כח**

9. עזרא, פרק ז'

- א. (1) עזרא היה כוהן מזרעו של אהרן הכהן. הוא היה ממשפחה של כוהנים שעבדו בבית המקדש. תפקיד הכוהנים היה ללמד את העם תורה. לכן מתאים שעזרא ינהיג את העם.
 (2) **ייחוס של כהן הוא ייחוס חשוב והעם מקבל בקלות מנהיג חשוב ומיוחס**
 התפקיד המרכזי של עזרא הסופר היה לחזק את העם מבחינה רוחנית-דתית, ללמד את חוקי התורה ולדאוג שחוקים אלו יונהגו במדינה.
 ב. (1) — למנות שופטים ודיינים.
 — ללמד את העם את חוקי התורה.
 (2) עזרא מודה לה' על שנתן בלב המלך לסייע לפאר את בית ה', או על שמצא חן בעיני המלך יועצי המלך והשרים.

10. נחמיה, פרקים א' – ב'

- א. (1) חומת ירושלים פרוצה, העם בירושלים במצב רע.
 (2) מבקש רשות לעלות לירושלים ולשקם אותה; מבקש סיוע למעבר ליהודה; מבקש חומרי בנייה לחומה.
 ב. הסרת החרפה, סייעתא דשמיא והבטחת כורש.